

STRACH Z INTIMITY V SOUVISLOSTI S VĚKEM A POHLAVÍM ¹

Uspokojivé intimní vztahy jsou jedním z nejdůležitějších zdrojů potěšení a smyslu života. Intimita jako taková je považována za zásadní pro duševní zdraví, psychosociální přizpůsobení a základní lidské potřeby. Protože intimita představuje důležitou složku lidského fungování, může mít narušená schopnost vytvářet intimní vazby s druhými lidmi negativní důsledky na kvalitu života jedince (Thelen et al., 2000).

Navzdory přirozené lidské potřebě hledat a udržovat intimní vztahy, je velmi diskutovanou problematikou tzv. strach z intimity, který pramení z rozporu mezi touhou být s druhým v těsném spojení a potřebou ponechat dostatečný prostor sobě (Haubertová, 2015). Je definován jako potlačená schopnost sdílet myšlenky a pocity osobního významu s jiným jedincem, který je vysoce ceněn (Descutner & Thelen, 1991). Strach z intimity je prožíván jako vnitřní konflikt mezi touhou vzájemně se přiblížit a riziky, která vztahy jakožto potenciální zdroje bolestných zážitků přinášejí (Perlman, Carcedo, 2011).

Ve vztahové dynamice se může strach z intimity projevovat tak, že zatímco jeden z partnerů má silnou potřebu intimity a dělá vše pro její naplnění, reakce druhého partnera je opačná, přičemž se snaží o zachování vlastního prostoru Napier (1978). Ačkoli je intimita (a tedy i strach z intimity) nejčastěji definována jako interpersonální proces, je třeba porozumět také ryze individuální rovině intimity, jakožto dispozici každého jedince. Jako se lidé liší v potřebě blízkosti, liší se rovněž v uvědomovaném či neuvědomovaném strachu z nebezpečí, které by intimní vztah mohl přinášet (Porter, Chambless, 2014 in Haubertová, 2015).

Mashek et al. (2011) ve své studii uvádí, že mezi nejčastější důvody, proč lidé odmítají blízkost s partnerem, patří například zklamání z předešlých vztahů, potřeba nezávislosti nebo potřeba širšího kontaktu s lidmi mimo partnerský vztah. Kromě toho, že strach z intimity může bránit v procesu namlouvání, může také ovlivňovat vznik a průběh neurotických

---

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=294>.

poruch. Problémy s intimitou dokonce patří mezi nejčastější důvody, proč páry vyhledávají terapii (Horowitz, 1979).

Některé výzkumy, například Thelen et al. (2000) naznačují, že existuje vztah mezi strachem z intimity, pohlavím a věkem. Tuto hypotézu jsme se rozhodli ověřit prostřednictvím obecné lineární regrese s jednou závislou proměnnou, kterou je v našem případě strach z intimity a dvěma regresory, tedy pohlavím a věkem. Data byla získána z projektu Škála strachu z intimity v rámci předmětu Psychometrika 1.

Na základě výsledků obecné lineární regrese dokážou naše regresory vysvětlit 7 % rozptylu na naší nezávislé proměnné (R^2), s hodnotou statistiky $F = 1,07$ a p -hodnotou 0,34. Lze tedy říci, že regresory pohlaví a věk jsou schopny předpovědět 7 % rozmanitosti strachu z intimity. Test statistické významnosti ukázal, že se nejedná o statisticky významné množství vysvětleného rozptylu.

Tabulka 1: Koeficient determinace a test podmodelu

Model	Koeficient determinace	Testová statistika F	P-hodnota
	0,07	1,07	0,34

Dále jsme zjišťovali, zda jednotlivé regresory vložené do modelu přináší statisticky významné zpřesnění jeho predikční schopnosti. Ukázalo se, že regresor věk ani regresor pohlaví statisticky významné zpřesnění nepřinášejí. V Tabulce 2 uvádíme test statistické významnosti F s jeho p -hodnotou a míru účinku.

Tabulka 2: Test statistické významnosti a míra účinku

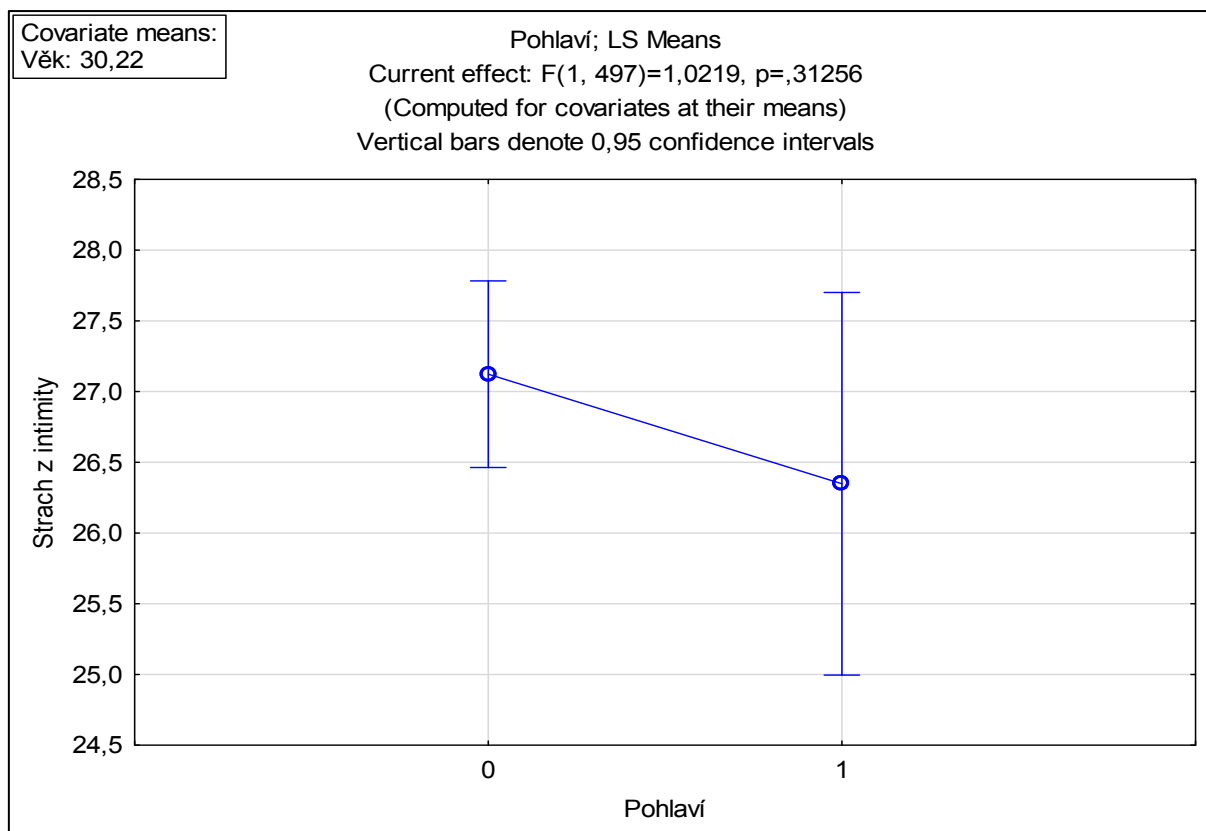
Regresor	SS	F	P-hodnota	Míra účinku (Parciální η^2)
Věk	49,99	1,10	0,30	0,002
Pohlaví	46,51	1,02	0,31	0,002

Poslední prezentované výsledky ukazují podrobnější informace ohledně toho, jak regresory ovlivňují naši nezávislou proměnnou. Podle hodnot nestandardizovaného regresního koeficientu můžeme zjistit, jak se změní závislá proměnná, pokud regresor vzroste o jednu jednotku. V našem případě se ukázalo, že pokud je člověk starší o jeden rok, klesne skóre v testu strachu z intimity o 0,03 bodu a ženy získávají průměrně o 0,77 bodu více než muži.

Tabulka 3: Vztah strachem z intimity, věkem a pohlavím

Regresor	Regresní koeficient nestandardizovaný	Waldova statistika T	P-hodnota	Regresní koeficient standardizovaný
Věk	-0,03	-1,05	0,30	-0,05
Ženy	0,77	1,01	0,31	0,05
Muži	0,00			

Souhrnné výsledky prezentuje Tabulka 3. Rozdíly mezi muži a ženami v projevech strachu z intimity budeme demonstrovat pomocí Grafu 1, kde vertikální čáry ukazují 95% konfidenční intervaly.

Závěr

Uspokojivé intimní vztahy jsou jedním z nejdůležitějších zdrojů potěšení a smyslu života. Navzdory přirozené lidské potřebě hledat a udržovat intimní vztahy, je velmi diskutovanou problematikou tzv. strach z intimity, který pramení z rozporu mezi touhou být s druhým v těsném spojení a potřebou ponechat dostatečný prostor sobě. V této práci jsme se pokusili popsat vztah mezi strachem z intimity, pohlavím a věkem. I když některé výzkumy (Thelen et al., 2000) naznačují, že je mezi těmito faktory souvislost, v našem modelu se regresory věk a pohlaví neprojeví jako statisticky významné. Náš model zachycoval pouze omezené množství rozptylu, konkrétně 7%.

Literatura

Descutner, C. S., & Thelen, M. H. (1991). Development and validation of a Fear-of-Intimacy Scale. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 3, 218-225.

Haubertová, D. (2015). Soudobá témata psychologie intimity. *Psychologie pro praxi*, (3-4), 9-24.

Horowitz, L. M. (1979). On the cognitive structure of interpersonal problems treated in psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 47, 5-15.

Mashek, D., Le, B., Israel, K., Aron, A. (2011). Wanting less closeness in romantic relationships. *Basic and Applied Social Psychology*, 33, 333–345.

Napier, A. Y. (1978). The rejection – intrusion pattern: A central family dynamics. *Journal of Marriage and Family Counseling*, 4(1), 5–12.

Perlman, D., Carcedo, R. J. (2011). Overview of the dark side of relationships research. *Dark Side of Close relationships*. Cupach: Spitzberg.

Thelen, M. H., Vander Wal, J. S., Thomas, A. M., & Harmon, R. (2000). Fear of intimacy among dating couples. *Behavior modification*, 24(2), 223-240.